

Katja Jeznik, Marjeta Šarić in Nina Kristl

Komunikacijske pasti e-podpore šoli

Povzetek: Razširjenost uporabe e-podpore šoli, ki vključuje vodenje šolske dokumentacije ter komunikacijo med šolo in starši (npr. sporočila, prehrana, urnik), obenem pa ponuja tudi nadstandardne, plačljive storitve, kot je spremljanje ocen, domačih nalog in pohval, odpira temeljna vprašanja vzgoje in izobraževanja, povezana s sodelovanjem in odnosi. V sklopu raziskave o razredništvu smo na podlagi odgovorov ravnateljev ($n = 219$), razrednikov ($n = 356$), staršev ($n = 1514$), učencev in dijakov ($n = 1279$) analizirali njihova stališča do učinkov uporabe e-podpore šoli, zlasti vpliv uporabe e-podpore na dinamiko v medsebojnih odnosih. Ugotovili smo, da predvsem ravnatelji in razredniki prepoznavajo pozitivne učinke uporabe e-podpore, hkrati pa v večji meri prepoznavajo tudi nekatere negativne učinke, kot sta zmanjšan obisk staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih ter oviranje razvoja učenčeve odgovornosti in samostojnosti. Med starši, učenci in dijaki sicer prevladuje mnenje, da uporaba e-podpore ne vpliva na njihov odnos z razrednikom. Tisti starši, ki vpliv zaznavajo, pa ga povezujejo z osebno naklonjenostjo osebnemu stiku z razrednikom otroka, vsebinsko in tehnično kritiko aplikacije, ki so jo primorani uporabljati, in negativnim učinkom na komunikacijo, kar je tudi prevladujoča kritika učencev in dijakov. Ker je medosebne odnose nesmiselno skrbeti na to, kar v tehnološkem smislu omogoča e-podpora šoli, bo treba v prihodnje s pedagoške perspektive postaviti jasne smernice, kaj naj zajema komunikacija prek orodij e-podpore šoli, kdaj pa je s pedagoškega vidika utemeljeno ohranjati druge oblike sodelovanja med šolo in domom.

Ključne besede: e-podpora, razrednik, starši, učenci in dijaki, komunikacija, sodelovanje med šolo in domom

UDK: 37.091.12

Znanstveni prispevek

<https://doi.org/10.63384/spB63zA10s>

<https://doi.org/10.17898/10094>

Dr. Katja Jeznik, docentka, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija; katja.jeznik@ff.uni-lj.si ©

Dr. Marjeta Šarić, asistentka, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija; marjeta.saric@ff.uni-lj.si ©

Dr. Nina Kristl, asistentka, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija; nina.kristl@ff.uni-lj.si ©

Uvod

Uvodoma povzemamo razmislek Sidorkina iz knjige *Pedagogy of relation: education after reform* (2023), v kateri avtor odpira vprašanje, zakaj so odnosi v vzgoji in izobraževanju pomembni. Poudarja, da vsaj iz dveh razlogov. Prvič, učenje je izrazito odnosni proces, večina ljudi je le v omejenem obsegu zmožna samostojnega učenja. Želja po učenju in zmožnost za učenje izhajata predvsem iz odnosov z drugimi. Drugič, odnose v šoli bi morali razumeti kot samostojen cilj vzgoje in izobraževanja, neodvisen od usvajanja znanja. Sidorkin piše, da odnosne spretnosti, ki jih učenci razvijajo v času šolanja, vplivajo tudi na to, kako srečni in uspešni bodo v odraslosti. Še pomembneje pa je, da dobri odnosi že med šolanjem pomembno prispevajo k dobremu počutju učencev (prav tam). Kakšni so odnosi, kadar so posredovani ali oblikovani s pomočjo tehnoloških rešitev, kot je e-podpora šoli, ki vse bolj temeljijo tudi na uporabi umetne inteligence, ter kako se ob tem spreminja sodelovanje med šolo in domom? Ker takšni načini medsebojnega sodelovanja in komunikacije niso le pozitivni, je pomembno, da ugotovimo, ali uporabniki teh sistemov prepoznavajo njihove glavne omejitve in pasti. V prispevku bomo ugotavljali, v kolikšni meri se ravnatelji, razredniki, starši, učenci in dijaki strinjajo z izbranimi trditvami o e-podpori šoli in kako uporaba e-podpore šoli vpliva na njihove medsebojne odnose.

Pomen sodelovanja ter odnosov med šolo in domom

Dobri odnosi in medsebojno sodelovanje so ključni dejavniki kakovosti pedagoškega procesa (Epstein in Sheldon 2023; Istance in Dumont 2013; Košir 2013; Peklaj in Pečjak 2015), v zadnjem obdobju pa je področju sodelovanja in odnosov posvečene tudi vse več raziskovalne pozornosti tako v mednarodnem okolju, v okviru OECD (2019), kot tudi v domačem prostoru (Kozina idr. 2018). To področje ima v slovenski pedagogiki pravzaprav dolgo tradicijo. Navezuje se predvsem na personalizem (npr. Gogala 2005), pripoznanje posameznikove identitete (Jeznik 2015) ter razvoj etične odgovornosti in prosocialnih odnosov (Kroflič 2007; Štirn Janota 2015), ki jih lahko s pomočjo različnih umetniških

jezikov (Kroflič 2017) spodbujamo od ranega otroštva naprej (Kroflič in Smrtnik Vitulić 2015). Vzpostavljanje etičnega odnosa med vključenimi v vzgojno-izobraževalni proces lahko, kot izpostavlja Medveš (2018), spodbujamo s komunikacijo, ki upošteva temeljna etična načela pravičnosti, solidarnosti in medsebojnega spoštovanja.

Raziskave, ki so bile v zvezi z medsebojnim sodelovanjem in odnosi opravljene v Sloveniji, kažejo, da je na splošno sodelovanje med šolo in domom pozitivno (Gregorčič Mrvar idr. 2020; Gregorčič Mrvar idr. 2025; Jeznik idr. 2019, 2023; Kalin 2008; Kalin idr. 2009; *Mednarodna raziskava poučevanja in učenja ...* 2025; *Stališča staršev ...* 2024). Kljub temu lahko najdemo tudi ugotovitve, ki kažejo, da sodelovanje in odnosi niso enoznačno pozitivni. Kalin idr. (2009) so opozorili na dvom o kompetentnosti staršev in učiteljev za medsebojno sodelovanje, Ule (2015a) je pred desetletjem ugotovila, da so starši sicer zelo vpleteni v izobraževalne dejavnosti svojih otrok v šoli, vendar pa učitelji to vpletenost pogosto doživljajo kot pretirano poseganje v svoje strokovno delo. Podobno Žarkovič-Adlešič in sodelavci (2024) ugotavljajo, da so starši po oceni učiteljev preveč zaščitniški, rušijo avtoriteto učiteljev, imajo previsoka in nerealna pričakovanja do svojih otrok in učiteljev, vloge in pomena starševstva pa ne poznajo dovolj dobro itd. Te ugotovitve potrjujejo tudi rezultati najnovejše raziskave *Analiza vlog in potreb razrednikov pri vodenju vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in srednji šoli* (Gregorčič Mrvar idr. 2025). Na več mestih so namreč izpostavljene težave v komunikaciji s starši, slabo sodelovanje z njimi in manjša zavzetost, pritiski, poseganje in vmešavanje staršev v delo učitelja, svetovalne službe in šole, prenašanje vzgojne vloge na šolo ipd. Razredniki so pri sodelovanju s starši prepoznali mnoge ovire, po drugi strani pa starši teh ovir ne prepoznavajo v tolikšni meri. Razlike med starši in razredniki v prepoznavanju ovir so bile ugotovljene na področjih, povezanih z vsakodnevnim pedagoškim delom razrednika, npr. prenašanje odgovornosti za učenje in vzgojo, slabo medsebojno poznavanje, komunikacija, medsebojno kritiziranje in nespoštljivost. Našteto več kot polovica razrednikov vidi kot oviro, večina staršev pa ne, kar avtorji poročila interpretirajo kot posledico tega, da so učitelji ocenjevali izkušnje z različnimi starši, starši pa so ocenjevali enega razrednika (prav tam). Avtorji raziskave ugotavljajo še, da imajo razredniki pri sodelovanju s starši pogosto občutek enostranske obremenjenosti in pomanjkanja podpore, medtem ko starši teh obremenitev ne zaznavajo ali jih ne povezujejo z načinom sodelovanja, kar lahko vodi tudi do nesporazumov in do neskladja v medsebojnih pričakovanjih, ki je bistveno bolj izrazito, kot se je to nakazovalo v predhodnih raziskavah (npr. Gregorčič Mrvar idr. 2020). Hkrati se v omenjeni raziskavi razredniki ocenjujejo kot dobro ali zelo dobro usposobljeni za vzpostavljanje in vzdrževanje spoštljivega sodelovalnega odnosa s starši učenec, za vodenje individualnih pogovorov z njimi ter tudi za vodenje roditeljskih sestankov (prav tam). E-podpore šoli, ki jo kot eno od oblik sodelovanja med šolo in starši predstavljamo v nadaljevanju, pa v omenjeni raziskavi niti razredniki niti starši ne prepoznavajo kot ovire pri medsebojnem sodelovanju. Peščica razrednikov, ki je e-podpore prepoznala kot oviro, to povezuje z morebitno dodatno administrativno obremenitvijo, ki jo lahko v njihovo delo prinaša povečana količina e-komunikacije prek teh tehnoloških rešitev (prav tam).

E-podpora šoli kot ena od oblik sodelovanja med šolo in starši

Različne administrativne naloge, ki jih pedagoški kader opravlja poleg svojih osrednjih nalog poučevanja in vzgoje, so ena njihovih najpogostejših dodatnih obremenitev (Gregorčič Mrvar idr. 2020, 2025; Kalin idr. 2009; *Mednarodna raziskava poučevanja ...* 2025). Administrativno delo učiteljev se vse pogosteje optimizira z različnimi tehnološko podprtimi storitvami in e-podporo šoli. Glavna razvijalca teh storitev v Sloveniji sta dva. Osnovno poslanstvo obeh ponudnikov je podobno, in sicer učiteljem poenostaviti vsakodnevne administrativne naloge ter izboljšati komunikacijo med šolo in starši. Eno od orodij je v letu 2025 uporabljalo 516 šol (eAsistent 2025), preostale pa verjetno uporabljajo drugega. Natančnih podatkov pristojno ministrstvo nima oz. jih ne objavlja.

Ponudnika omogočata tehnološke rešitve, ki so namenjene vodenju različne šolske dokumentacije (urnik, dnevnik, redovalnica itd.), hkrati pa vzpostavljata tudi digitalno komunikacijo med šolo in domom. Osnovno komunikacijo, kot so e-sporočila, odjava in prijava prehrane, vpogled v urnik in šolske dogodke, ponujata v sklopu za starše brezplačnih (osnovnih) paketov, omogočata pa tudi nekatere nadstandardne, plačljive storitve, kot so starševsko spremljanje otrokovih ocen, evidenca (ne)opravljanja domačih nalog ali obveščanje o pohvalah in predlogih za izboljšave.

Opisane rešitve ne odpirajo le tehnoloških vprašanj, ki so danes povezana predvsem z varnostjo zbiranja podatkov pri dveh zasebnikih (Močnik 2025) in dograjevanjem sistemov s podporo umetne inteligence (Mihelač in Klarić 2025), temveč tudi pedagoška vprašanja. Prvi članek na temo e-podpore šoli z naslovom *S klikom do šolskih ocen* (Priatelj 2001) je bil objavljen v reviji *Šolski razgledi* že leta 2001, e-redovalnico pa so začele nekatere šole v Sloveniji v okviru ponudbe nadstandardnih storitev sodelovanja med šolo in starši uporabljati v šolskem letu 2007/08 (Pirc 2009). Ta storitev je staršem sprva omogočala elektronski vpogled v ocene in izostanke njihovih otrok, šele kasneje pa je bilo dodano dostopanje do različnih obvestil razrednika in drugih učiteljev.

Že od prve uvedbe e-redovalnice stroka ni imela poenotenega pogleda na to področje. Po eni strani naj bi orodje pomagalo staršem, da lažje in hitreje pridobijo informacije, ki jim jih iz različnih razlogov ne posredujejo otroci, kar naj bi starše dodatno spodbudilo k prihodu v šolo in komunikaciji z učitelji (Priatelj 2001). Po drugi strani pa je Ljubica Marjanovič Umek (v Pirc 2009) že leta 2007 opozorila, da so e-redovalnico začeli uvajati prehitro in brez predhodne presoje njenega učinka na dinamiko med družino in šolo. Opozorila je na pomembno razliko med celostno povratno informacijo, ki jo starši pridobijo ob osebem obisku učitelja, in zgolj informiranjem o oceni.

Tina Pirc (2009) se je že leta 2009 spraševala, kako lahko takšne oblike sodelovanja vplivajo na odnose med učitelji, učenci, dijaki in njihovimi starši, ter predstavila prve ugotovitve v zvezi z uporabo e-redovalnice. Ugotovila je, da so bili njeni uporabi bolj naklonjeni starši kot pa učenci in dijaki, osnovnošolske učitelje pa je bolj kot srednješolske skrbelo, da bo ob uporabi e-redovalnice prišlo do upada pomembnih osebnih stikov med njimi in starši. Mirjana Ule (2015b) pa je kritično ocenila vpliv neposrednega in takojšnjega dostopa staršev do otrokovih

ocen ter analizirala možne negativne učinke, med katerimi je v ospredju oviranje razvoja avtonomije pri odrasčajočih mladih.

Tudi v drugih državah so nastali različni sistemi za elektronsko upravljanje šol, kot so SIMS, PowerSchool, Edves, ENT, Schulportal Hessen, Wilma, zagotavljajo pa podobne rešitve kot v Sloveniji (Mihelač in Klarić 2025). Med njimi so običajno digitalno upravljanje (vodenje in nadzor izobraževalne dokumentacije), ocenjevanje uspešnosti učencev, sodelovanje z deležniki šole (digitalno komuniciranje; nekatere platforme omogočajo tudi mobilne aplikacije) ter beleženje prisotnosti in različnega vedenja učencev. Praviloma so sistemi prilagojeni lokalnim izobraževalnim praksam in upoštevajo ključne zakonske zahteve, ki določajo jasne smernice za varovanje osebnih podatkov učencev in zaposlenih (prav tam).

Po pregledu literature ugotavljamo, da po skoraj dveh desetletjih uporabe tovrstnih orodij v šoli v Sloveniji ni bila opravljena celostna raziskava, s katero bi lahko odgovorili na nekatere pedagoške dileme, ki jih prinaša ta praksa, je pa bila različna tematika e-podpore šoli obravnavana v sklopu nekaterih diplomskih in magistrskih del. Izjema so izsledki raziskave Mihelač in Klarić (prav tam), ki na vzorcu 150 srednješolskih učiteljev kažejo pozitiven vpliv eAsistenta na njihovo digitalno pismenost. Avtorici še ugotavljata, da sistemi e-podpore šoli vse bolj uporabljajo tudi umetno inteligenco za poenostavitve administrativnih postopkov, kot so spremljanje uspešnosti in prisotnosti učencev ter dodeljevanje ocen. Ocenjujeta, da takšne rešitve zmanjšujejo obremenjenost učiteljev ter omogočajo bolj personalizirano poučevanje, kar bo treba v prihodnje še podrobno proučiti. Na tem mestu želimo opozoriti na nekritično in verjetno poenostavljeno razumevanje ocenjevanja kot administrativnega opravila, ne pa kot enega od osrednjih dejavnikov, ki vpliva na učni uspeh (Hattie in Timperley 2020). Način podajanja povratne informacije o kakovosti naučenega, kamor sodi tudi »dodeljevanje ocen«, ima močan vpliv na način učenja in učne dosežke. Če to zreduciramo na administrativno opravilo, potem zelo verjetno tvegamo, da ta vpliv ne bo ugoden.

Ugotovimo lahko, da so vprašanja o pedagoških učinkih uporabe e-podpore še vedno aktualna in neraziskana. V nadaljevanju bomo odgovarjali na naslednji vprašanji:

- Kakšno je stališče razrednikov, ravnateljev, staršev in učencev do učinkov uporabe e-podpore šoli (*olajša komunikacijo, zmanjša obisk staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, zmanjša administrativne obremenitve razrednika, omogoča sprotno odzivanje ob različnih težavah, omogoča spremljanje otroka ter ovira razvoj njegove odgovornosti in samostojnosti, vpliva na odnos staršev, učencev in dijakov z razrednikom*)?
- Ali v teh stališčih obstajajo razlike med razredniki, ravnatelji, starši in učenci ter med ravnmi izobraževanja (osnovna in srednja šola)?

Metodologija

Podatki, prikazani v nadaljevanju, so del širše raziskave o delu razrednika v osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji (Gregorčič Mrvar idr. 2025). V okviru tega prispevka predstavljamo ugotovitve iz tematskega sklopa o uporabi e-podpore šoli, pri čemer nas je zanimalo, kako različni deležniki v šolskem prostoru prepoznavajo njene učinke na komunikacijo med starši in učitelji, obisk staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, administrativno delo učitelja, spremljanje napredka učenca, odzivanje na njegove učne in vzgojne težave ter na razvoj učenčeve odgovornosti in samostojnosti. V raziskavo so bili vključeni ravnatelji ($n = 219$), razredniki ($n = 356$), starši ($n = 1514$) ter učenci in dijaki ($n = 1279$), ki so izražali svoja stališča glede učinkov uporabe e-podpore šoli. Udeleženci so svoja stališča izražali na štiristopenjski *Likertovi lestvici strinjanja* (sploh se ne strinjam, ne strinjam se, strinjam se, povsem se strinjam). Imeli so tudi možnost izbire odgovora »ne morem oceniti«, a smo te odgovore iz nadaljnjih analiz izključili, saj ne odražajo stališča, temveč nezmožnost presoje, in jih zato ni smiselno vključiti v primerjavo stališč med skupinami. Starši in učenci so odgovarjali na dodatno vprašanje o tem, ali uporaba e-podpore vpliva na njihov odnos z razrednikom. Svoj odgovor so lahko pojasnili, pri čemer smo proste odgovore analizirali po metodi kvalitativne analize. Ta je potekala tako, da smo odgovorom na odprta vprašanja pripisali kode čim bližje izvirnim izjavam udeležencev, nato pa smo jih združevali v pomensko sorodne kategorije. Po začetnem kodiranju smo primerjali strukturo kodiranja ter pomen posameznih kod in kategorij. V primeru razhajanja v razumevanju smo na podlagi izvirnih izjav udeležencev uskladili pomen in poimenovanje kod, se vrnili k izvirnim podatkom in jih po potrebi ponovno kodirali oz. preoblikovali kategorije.

Kvantitativne analize smo izvedli s programom IBM SPSS 29.0. Glede na ordinalno naravo spremenljivk smo za testiranje razlik med skupinami uporabili neparametrični Kruskal-Wallisov preizkus. Za nadaljnje znotrajskupinske primerjave med osnovnošolskim in srednješolskim nivojem izobraževanja smo uporabili Mann-Whitneyjev U-test. Pri vprašanju o vplivu e-podpore na odnos z razrednikom pa smo preverjanje razlik med skupinami izvedli s χ^2 preizkusom.

Uporabili smo priložnostno vzorčenje s samoizborom. Povabilo za sodelovanje je bilo poslano ravnateljem vseh osnovnih in srednjih šol v Sloveniji, ti so ga posredovali razrednikom, slednji pa staršem in učencem oz. dijakom. Hkrati so vprašalnik izpolnili tudi ravnatelji in razredniki sami. Zbiranje podatkov je bilo izvedeno v e-obliki s pomočjo orodja 1ka, trajalo je od aprila do septembra 2024.

Rezultati

V nadaljevanju predstavljamo ugotovitve o zaznanih učinkih uporabe e-podpore šoli z vidikov lajšanja komunikacije med starši in učiteljem, zmanjšanja obiska staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, smotrnejše porabe učiteljevega časa pri opravljanju administrativnih nalog, omogočanja sprotnega odzivanja na učne in vzgojne težave učenca ter omogočanja njihovega (sprotnega) reševanja, omogočanja spremljanja napredka učenca, oviranja razvoja učenčeve odgovornosti in samostojnosti ter vpliva na odnos staršev in učencev z razredniki; pri tem smo analizirali tudi razlike med skupinami – ravnatelji, razredniki, starši ter učenci in dijaki.

Lažja komunikacija med starši in učiteljem

Na splošno v vseh skupinah udeležencev prevladuje mnenje, da e-podpora šoli omogoča lažjo komunikacijo med starši in učiteljem (*Preglednica 1*), vendar med njimi obstajajo statistično pomembne razlike v prepoznavanju tega učinka ($H(3) = 225,25$; $p < 0,001$). V največjem deležu učinek lajšanja komunikacije prepoznava razredniki, med katerimi se velika večina (91,9 %) nagiba k strinjanju s trditvijo, da e-podpora šoli olajša komunikacijo med starši in učiteljem. Pri tem učinek lajšanja komunikacije med starši in učiteljem v statistično pomembno ($U = 9.481$; $p = 0,003$) večji meri prepoznava razredniki v srednjih šolah v primerjavi z razredniki v osnovnih šolah. Tudi med ravnatelji obstaja visoka stopnja soglašanja, da e-podpora šoli olajša komunikacijo med starši in učiteljem. Spet pa učinek lajšanja komunikacije v statistično pomembno večji meri prepoznava ravnatelji srednjih šol v primerjavi z ravnatelji osnovnih šol ($U = 2.840,5$; $p = 0,026$). Med starši najdemo – v primerjavi z razredniki in ravnatelji – več takih, ki e-podpori ne pripisujejo učinka lajšanja komunikacije med starši in učiteljem, a je hkrati med starši največji delež takih, ki povsem soglašajo, da e-podpora šoli lajša komunikacijo med starši in učiteljem. Starši dijakov v primerjavi s starši učencev osnovnih šol v statistično pomembno ($U = 191.680$; $p = 0,005$) večji meri prepoznava učinek lajšanja komunikacije med starši in učiteljem. Čeprav je tudi med dijaki in učenci več kot polovica takih, ki e-podpori šoli pripisujejo učinek lajšanja komunikacije med starši in učiteljem, pa je ta delež bistveno manjši kot pri preostalih skupinah. Obstaja pa pri tem statistično pomembna razlika med učenci in dijaki ($U = 42.978,5$; $p < 0,001$). Če pogledamo samo dijake, se jih večina nagiba k stališču, da e-podpora šoli lajša komunikacijo med starši in učiteljem, med učenci osnovnih šol pa je takih približno polovica.

Skupina	Raven	n	Veljavni %			
			Sploh se ne strinjam.	Ne strinjam se.	Strinjam se.	Povsem se strinjam.
Ravnatelji	vsi	219	1,4	10,5	66,2	21,9
	OŠ	180	1,1	11,1	69,4	18,3
	SŠ	39	2,6	7,7	51,3	38,5
Razredniki	vsi	356	1,4	6,7	66,0	25,8
	OŠ	271	1,8	7,4	68,6	22,1
	SŠ	85	0,0	4,7	57,6	37,6
Starši	vsi	1483	8,5	10,9	41,0	39,6
	OŠ	1100	8,6	11,9	42,0	37,5
	SŠ	383	8,1	8,1	38,1	45,7
Učenci, dijaki	vsi	930	21,3	20,8	40,1	17,8
	OŠ	734	24,9	24,3	37,5	13,4
	SŠ	196	7,7	7,7	50,0	34,7

Preglednica 1: Stališča glede lajšanja komunikacije z e-podporo med starši in učiteljem

Zmanjšan obisk staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih

Med ravnatelji in razredniki prevladuje mnenje, da e-podpora šoli prispeva k zmanjšanju obiska staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, medtem ko med učenci in dijaki prevladuje nestrinjanje s to trditvijo (*Preglednica 2*). Razlike v pripisanem vplivu uporabe e-podpore so statistično pomembne ($H(3) = 268,49$; $p < 0,001$). To stališče je najbolj prisotno med ravnatelji. Četudi ravnatelji osnovnih šol vpliv uporabe e-podpore na zmanjšan obisk staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih prepoznavajo v manjši meri kot ravnatelji srednjih šol, te razlike niso statistično pomembne ($U = 3.136,5$; $p = 0,279$). Tudi med razredniki prevladuje stališče, da uporaba e-podpore vodi v zmanjšano udeležbo staršev na srečanjih v živo. Pri tem razredniki srednjih šol ta vpliv prepoznavajo v statistično pomembno večji meri kot razredniki osnovnih šol ($U = 7.402$; $p < 0,001$). Med starši glede vpliva e-podpore na zmanjšan obisk na govorilnih urah in roditeljskih sestankih ni enotnega mnenja – približno polovica se nagiba k strinjanju, polovica pa k nestrinjanju. A vpliv uporabe e-podpore na zmanjšan obisk na govorilnih urah in roditeljskih sestankih zaznavajo predvsem starši dijakov, medtem ko med starši učencev osnovnih šol prevladujejo taki, ki tega vpliva ne vidijo – razlike so statistično pomembne ($U = 164.097$; $p < 0,001$). Med dijaki večina meni, da e-podpora šoli ne vodi v manjši obisk staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih. So pa tudi tu razlike med osnovnošolci in dijaki občutne ($U = 54.106,5$; $p < 0,001$) – skoraj tri četrtine osnovnošolcev ne zaznava zmanjšane obiska staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih zaradi e-podpore šoli, medtem ko je med dijaki takih približno polovica.

Skupina	Raven	n	Veljavni %			
			Sploh se ne strinjam.	Ne strinjam se.	Strinjam se.	Povsem se strinjam.
Ravnateljji	vsi	218	0,9	30,3	50,5	18,3
	OŠ	179	1,1	31,8	49,2	17,9
	SŠ	39	0,0	23,1	56,4	20,5
Razredniki	vsi	354	4,0	31,9	44,4	19,8
	OŠ	269	4,8	37,9	42,0	15,2
	SŠ	85	1,2	12,9	51,8	34,1
Starši	vsi	1481	17,8	32,3	32,9	17,0
	OŠ	1098	18,9	36,2	31,3	13,5
	SŠ	383	14,4	21,1	37,3	27,2
Učenci, dijaki	vsi	993	35,0	34,6	22,3	8,1
	OŠ	809	38,6	35,2	19,0	7,2
	SŠ	184	19,6	32,1	36,4	12,0

Preglednica 2: Stališča glede zmanjšane obiska staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih zaradi uporabe e-podpore šoli

Smotrnejša poraba učiteljevega časa pri opravljanju administrativnih nalog

Tako ravnateljji kot razredniki pretežno soglašajo, da e-podpora šoli do neke mere omogoča smotrnejšo porabo učiteljevega časa pri opravljanju administrativnih nalog (Preglednica 3). Med ravnateljji in razredniki ni statistično pomembnih razlik v izražanju tega stališča ($H(1) = 1,95$; $p = 0,163$), se pa nakazuje, da ravnateljji srednjih šol v nekoliko večji meri kot ravnateljji osnovnih šol prepoznavajo učinek uporabe e-podpore šoli na smotrnejšo porabo učiteljevega časa pri opravljanju administrativnih nalog, čeprav se razlike niso izkazale kot statistično pomembne ($U = 2.999,5$; $p = 0,100$). So pa bile te ugotovljene v skupini razrednikov ($U = 9.062,5$; $p = 0,001$) – namreč razredniki v srednjih šolah v večjem deležu kot razredniki v osnovnih šolah uporabi e-podpore pripisujejo pozitiven vpliv na porabo časa pri opravljanju administrativnih nalog.

Skupina	Raven	n	Veljavni %			
			Sploh se ne strinjam.	Ne strinjam se.	Strinjam se.	Povsem se strinjam.
Ravnateljji	Vsi	219	0,5	15,5	62,1	21,9
	OŠ	180	0,6	16,7	62,8	20,0
	SŠ	39	0,0	10,3	59,0	30,8
Razredniki	Vsi	356	2,0	17,1	62,9	18,0
	OŠ	271	2,2	19,2	64,6	14,0
	SŠ	85	1,2	10,6	57,6	30,6

Preglednica 3: Stališča glede smotrnejše porabe učiteljevega časa pri opravljanju administrativnih nalog zaradi uporabe e-podpore šoli

Omogočanje sprotnega odzivanja na učne in vzgojne težave učenca ter njihovega reševanja

Na splošno med vsemi skupinami prevladuje stališče, da e-podpora šoli omogoča hitrejše odzivanje na učne in vzgojne težave učenca ter njihovo reševanje (*Preglednica 4*), a se skupine med seboj razlikujejo v pripisanem učinku ($H(3) = 58,33$; $p < 0,001$). Največ takih, ki v e-podpori šoli prepoznavajo omogočanje sprotnega odzivanja na učne in vzgojne težave učenca ter njihovega reševanja, je med razredniki, pri čemer je ta učinek v statistično pomembno ($U = 9.244,5$; $p = 0,001$) večji meri prepoznan med razredniki srednjih šol v primerjavi z razredniki osnovnih šol. Med ravnatelji so stališča do vpliva uporabe e-podpore šoli na omogočanje sprotnega odzivanja na učne in vzgojne težave učenca ter njihovega reševanja podobna kot med razredniki. Večji vpliv so e-podpori šoli v tem kontekstu spet pripisovali ravnatelji srednjih šol v primerjavi z ravnatelji osnovnih šol, a so razlike na meji statistične pomembnosti ($U = 2.905$; $p = 0,053$). Tudi med starši imajo največji delež tisti, ki prepoznavajo vpliv e-podpore šoli na sprotno odzivanje na učne in vzgojne težave učenca in njihovo reševanje, a tudi skupina staršev ni notranje homogena – precej večji ($U = 173.310$; $p < 0,001$) vpliv e-podpore v tem kontekstu pripisujejo starši dijakov kot starši osnovnošolcev. Podobno velja za učence in dijake – večina jih prepozna vpliv uporabe e-podpore šole na omogočanje sprotnega odzivanja na njihove učne in vzgojne težave, je pa ta delež bistveno ($U = 63.604,5$; $p = 0,003$) večji med dijaki kot med osnovnošolci.

Skupina	Raven	n	Veljavni %			
			Sploh se ne strinjam.	Ne strinjam se.	Strinjam se.	Povsem se strinjam.
Ravnatelji	Vsi	219	1,4	20,5	60,7	17,4
	OŠ	180	1,7	22,2	60,6	15,6
	SŠ	39	0,0	12,8	61,5	25,6
Razredniki	Vsi	356	1,7	15,4	64,9	18,0
	OŠ	271	2,2	17,0	66,4	14,4
	SŠ	85	0,0	10,6	60,0	29,4
Starši	Vsi	1478	8,6	13,3	42,5	35,7
	OŠ	1097	9,3	15,0	43,7	32,0
	SŠ	381	6,6	8,1	39,1	46,2
Učenci, dijaki	Vsi	980	15,1	14,4	48,2	22,3
	OŠ	796	16,7	15,7	45,5	22,1
	SŠ	184	8,2	8,7	59,8	23,4

Preglednica 4: Stališča glede omogočanja sprotnega odzivanja na učne in vzgojne težave učenca ter njihovega reševanja zaradi uporabe e-podpore šoli

Omogočanje spremljanja napredka učenca

V vseh skupinah prevladuje stališče, da e-podpora šoli kot orodje omogoča spremljanje napredka učenca (*Preglednica 5*), se pa skupine med seboj in znotraj skupin lahko precej razlikujejo v tem, v kolikšni meri ta učinek prepoznavajo ($H(3) = 20,70; p < 0,001$). Med ravnatelji jih več kot tri četrtine meni, da e-podpora omogoča spremljanje napredka učenca, pri čemer so razlike med ravnatelji osnovnih in srednjih šol zanemarljive ($U = 3.438,5; p = 0,864$). Med razredniki je stališče še močnejše, pri čemer je tistih, ki vsaj deloma prepoznavajo učinek uporabe e-podpore na spremljanje napredka učenca, med razredniki srednjih šol bistveno več kot med razredniki osnovnih šol ($U = 9.688,5; p = 0,006$). Čeprav tudi med starši prevladujejo tisti, ki menijo, da e-podpora šoli omogoča spremljanje napredka njihovega otroka, pa je skupina notranje bolj heterogena kot pri razrednikih in ravnateljih – na eni strani je v tej skupini delež tistih, ki se povsem strinjajo s trditvijo, da e-podpora omogoča spremljanje napredka učenca, največja, hkrati pa je po drugi strani med starši tudi dobršen del takih, ki tega učinka e-podpore ne prepoznavajo. Prav tako se v prepoznavanju tega učinka bistveno razlikujejo starši osnovnošolcev in srednješolcev ($U = 172.134,5; p < 0,001$). Med učenci in dijaki jih nekaj manj prepozna učinek e-podpore na spremljanje njihovega napredka, pri čemer ta učinek podobno kot v preostalih skupinah v statistično pomembno večji meri ($U = 69.371; p = 0,004$) prepoznavajo dijaki kot osnovnošolci.

Skupina	Raven	n	Veljavni %			
			Sploh se ne strinjam.	Ne strinjam se.	Strinjam se.	Povsem se strinjam.
Ravnatelji	Vsi	218	0,9	22,9	63,8	12,4
	OŠ	179	1,1	22,9	63,7	12,3
	SŠ	39	0,0	23,1	64,1	12,8
Razredniki	Vsi	356	0,6	11,5	71,1	16,9
	OŠ	271	0,7	13,3	71,6	14,4
	SŠ	85	0,0	5,9	69,4	24,7
Starši	Vsi	1480	9,9	16,9	39,9	33,4
	OŠ	1097	10,8	19,3	40,0	29,9
	SŠ	383	7,3	9,9	39,4	43,3
Učenci, dijaki	Vsi	1009	16,1	13,4	44,3	26,3
	OŠ	814	17,2	14,3	43,6	24,9
	SŠ	195	11,3	9,7	47,2	31,8

Preglednica 5: Stališča glede omogočanja spremljanja napredka učenca zaradi uporabe e-podpore šoli

Oviranje razvoja učenčeve odgovornosti in samostojnosti

Kljub splošnemu predhodno opisanemu prepoznavanju pozitivnih učinkov uporabe e-podpore šoli med vsemi štirimi udeleženi skupinami pa se dobršen del zaveda tudi njenih negativnih učinkov (*Preglednica 6*). Da e-podpora šoli vsaj deloma (če že ne povsem) ovira razvoj učenčeve odgovornosti in samostojnosti, namreč meni več kot polovica ravnateljev, slaba polovica razrednikov in (le) dobra četrtina staršev. V vseh skupinah je sicer najpogostejši odgovor »ne strinjam se«, a medtem ko sta si skupini ravnateljev in razrednikov dokaj podobni v svojih stališčih, skupina staršev izstopa po velikem deležu tistih, ki sploh ne soglašajo s trditvijo, da bi e-podpora ovirala razvoj učenčeve odgovornosti in samostojnosti. Razlike med skupinami so statistično pomembne ($H(2) = 137,01$; $p < 0,001$). Niso pa statistično pomembne razlike znotraj skupine ravnateljev, torej med ravnatelji osnovnih in srednjih šol ($U = 3.090,5$; $p = 0,211$), prav tako ne med razredniki ($U = 11.341,0$; $p = 0,818$) in v skupini staršev ($U = 208.819,0$; $p = 0,962$).

Skupina	Raven	n	Veljavni %			
			Sploh se ne strinjam.	Ne strinjam se.	Strinjam se.	Povsem se strinjam.
Ravnatelji	vsi	219	5,9	41,1	37,0	16,0
	OŠ	180	5,6	39,4	38,3	16,7
	SŠ	39	7,7	48,7	30,8	12,8
Razredniki	vsi	356	5,6	46,6	34,6	13,2
	OŠ	271	5,9	45,8	35,1	13,3
	SŠ	85	4,7	49,4	32,9	12,9
Starši	vsi	1477	28,5	42,8	20,5	8,2
	OŠ	1095	28,2	43,5	20,1	8,2
	SŠ	382	29,3	40,8	21,7	8,1

Preglednica 6: Stališča glede oviranja razvoja učenčeve odgovornosti in samostojnosti zaradi e-podpore šoli

Vpliv na odnos staršev in učencev z razredniki

Staršem in učencem smo postavili še dodatno vprašanje o vplivu e-podpore na njihov odnos z razrednikom.

Skupina	Raven	n	Veljavni %	
			Vpliva.	Ne vpliva.
Starši	vsi	1306	25,6	74,4
	OŠ	971	24,4	75,6
	SŠ	335	29,0	71,0
Učenci, dijaki	vsi	888	22,2	77,8
	OŠ	723	19,1	80,9
	SŠ	165	35,8	64,2

Preglednica 7: Stališča glede vpliva uporabe e-podpore šoli na odnos staršev in učencev z razrednikom

Tako med starši kot tudi med učenci in dijaki prevladujejo tisti, ki menijo, da uporaba e-podpore šoli ne vpliva na njihov odnos z razrednikom (Preglednica 7). Brez upoštevanja tistih, ki se zaradi pomanjkanja izkušenj do tega vprašanja niso opredelili (13,0 %), je med starši dobra četrtina takih, ki menijo, da uporaba e-podpore šoli vpliva na njihov odnos z razrednikom, med učenci in dijaki pa nekaj manj, in sicer dobra petina. Razlike sicer niso statistično pomembne ($\chi^2(1) = 3,31$; $p = 0,069$). Vpliv uporabe e-podpore v večji meri prepoznava starši srednješolcev v primerjavi s starši osnovnošolcev, a razlike niso statistično pomembne ($\chi^2(1) = 2,71$; $p = 0,100$). Dijaki pa v statistično pomembno večji meri ($\chi^2(1) = 21,63$; $p < 0,001$) kot osnovnošolci prepoznava vpliv e-podpore šoli na svoj odnos z razrednikom.

Tisti, ki so odgovorili, da e-podpora vpliva na njihov odnos z razrednikom, so lahko svojo izbiro še dodatno utemeljili. Svoj odgovor je pojasnilo 264 staršev in njihovi odgovori imajo pretežno pozitiven ton. Odgovori so bili večinoma kratki (»pozitivno«; »hitro obveščanje«; »hitro informiranje«), nekaj pa je bilo tudi bolj obsežnih utemeljitev, ki smo jih razvrstili v več kategorij.

Skoraj polovica (119 oz. 45,1 %) utemeljitev, ki so jih zapisali starši, se nanaša na spremembe odnosa med starši in razredniki, povezane z boljšo informiranostjo in hitrejšo, učinkovitejšo komunikacijo, npr.: »Pozitivno, hitra odzivnost in lažja komunikacija ter ažuren pregled.« Še 38 oz. 14,4 % utemeljitev se nanaša na boljši odnos, stik in sodelovanje med starši in razredniki. Navajamo nekaj izjav staršev, ki smo jih uvrstili v to kategorijo: »odnos je zato boljši«; »sodelujeva«; »smo v stiku, kadar /če želimo«; »vpliva na dober odnos«; »lažja dostopnost in večja transparentnost«. V 24 utemeljitvah oz. 9,1 % so starši poudarili boljše in sprotno reševanje težav, 17 oz. 6,4 % staršev pa je utemeljitev svojega odgovora povežalo z boljšo odzivnostjo, npr.: »V pozitivni smeri, saj se lahko o zadevah takoj pogovorimo.«

Podoben delež utemeljitev se nanaša na zmanjšano potrebo po osebnem stiku z razrednikom (16 oz. 6,1 %) in se povezuje z deležem tistih, ki so manko

osebnega stika (23 oz. 8,7 %) navedli kot negativen vpliv e-podpore na svoj odnos z razrednikom. Podoben delež utemeljitev (17 oz. 6,4 %) je nedoločen in bolj opis tega, kaj se dogaja prek e-podpore šoli, komu je namenjena in kako poteka. Navajamo nekaj primerov: *»če se ne vidimo si lahko informacije in vprašanja izmenjamo preko eAsistenta«*; *»komunikacija je večinoma v e-obliki«*; *»komuniciramo preko e-asistenta«*.

Desetina (27 oz. 10,2 %) utemeljitev je zelo splošnih in povzemajo predvsem splošno zadovoljstvo z e-podporo šoli, npr.: *»Pozitivno.«*

Nekaj utemeljitev staršev (11 oz. 4,2 %) pa vsebuje vsebinsko kritiko e-podpore, npr.: *»Zaradi preobilice vpisov, ki se mi ne zdijo potrebni in malenkostni ne morejo doseči svojega namena, se razprši teža takih sporočil, saj starši na tako pogostost odreagiramo bodisi stresno bodisi (v nadaljevanju) pa tudi apatično.«* Še nekaj (6 oz. 2,3 %) jih je navedlo tehnične pomanjkljivosti e-podpore šoli, npr.: *»Predno vnesem upor. ime in geslo, najdem razdelek ‚Komunikacija‘, najdem učitelja v razdelku, mine ogromno časa. Če pozabim geslo za ea, ko komuniciram iz kekega novega računalnika, traja dolgo da najdem geslo za vstop. Lažje je email, ki je hitro dostopen in ni potrebnih milijon procedur«*; *»eAsistenta, ki pa je nesramno drag in bo moral za vse osnovnošolske starše biti zastoj«*.

V manjšem deležu (7 oz. 2,7 %) utemeljitev so starši navajali tako pozitivne kot negativne vidike e-podpore hkrati, npr.: *»E podpora omogoča na eni strani hitro reševanje težav, vendar na veliko bolj neoseben način. Starš in razrednik se sploh ne povežeta kot osebi, ostajata tujca.«*; *»Po eni strani povečuje učinkovitost in promptnost pridobivanja informacij – Po drugi strani ni osebnega odnosa, ki je prerasel v formalno elektronsko komunikacijo. Bolje bi bilo imeti z razrednikom kako povezavo več, (čeprav je naš otrok med najboljšimi v razredu, to ne pomeni, da nima osebnih stisk in problemov).«*

Tudi utemeljitev z negativnimi učinki e-podpore je bilo malo. Nanašajo se na splošno nezadovoljstvo z e-podporo šoli (4 oz. 1,5 %), nezadostno informiranost (4 oz. 1,5 %) in neodzivnost (2 oz. 0,8 %). Podajamo primer takšnega odgovora: *»Nekateri starši ne visimo cele dneve na eAsistentu in na e-mailu, zato ne vidimo pravočasno vseh obvestil, saj so nekatera poslala zvečer za naslednji dan.«*

Analizirali smo tudi odgovore učencev na vprašanje o vplivu e-podpore šoli na njihov odnos z razrednikom. Utemeljitev svojega odgovora je napisalo 111 učencev. Od teh jih je največ (46 oz. 41,1 %) dalo nevtralne odgovore, v katerih so opisovali, kaj se dogaja preko e-podpore šoli in čemu je namenjena. Navajamo nekaj primerov: *»Da naznanja dogodke«*; *»Starši takoj, še isti dan, izvejo za moje izostanke od pouka (če zaspim na prvo uro)«*; *»Tako, da mi pove stanje o svojem delanju domačih nalog in ocen.«*

Petindvajset oz. 22,3 % utemeljitev je bilo negativnih. Od teh je 12 oz. 10,7 % učencev navedlo, da se zaradi e-podpore šoli poslabšajo odnosi s starši in se prepirajo: *»Zelo slabo moja mama je vedno jezna ko vidi ko dobim slabo oceno«*; oz. so celo tepeni: *»Mama dobi sporočilo o slabi oceni in potli sem bit.«* Deset oz. 8,9 % negativnih utemeljitev je bilo bolj splošnih: *»slabo«*; *»easistent je zelo neprijazen do učencev.«* Tri (2,7 %) utemeljitve pa so se specifično nanašale na vpise o učencih in dijakih v e-podporne sisteme šoli: *»Slabo, vpišejo kazni če zamudiš pouk ...«*

En odgovor je bil bolj kompleksen in je vključeval tako pozitivne kot negativne vidike e-podpore šoli: *»Na dober in tudi slab način. dober- če se menimo o čem med seboj, npr. pogovor, svetovanje, pomoč slab- ko že zjutraj v soboto dobimo pismo jeznega razrednika.«*

Dvanajst oz. 10,7 % utemeljitev je bilo pozitivnih. Osem je bilo bolj splošnih: *»na pozitiven način«; »lepo«; »dobro«*. Štiri utemeljitve pa so se nanašale na izboljšan način komunikacije: *»lažje komuniciramo, boljši pregled ocen«; »lažja komunikacija«*.

Kar 23 oz. 20,5 % odgovorov je bilo takšnih, da smo jih uvrstili v kategorijo Drugo: *»ker vpliva na njeno mnenje o učencu«; »ker pomagam s tem da napišem kakšno oceno in s tem pomagam«*.

Razprava

Proučevali smo stališča ravnateljev, razrednikov, staršev in učencev do vpliva, ki ga ima uporaba e-podpore šoli na dinamiko v njihovih medsebojnih odnosih. Ugotovili smo, da je večina uporabi e-podpore šoli naklonjena, kar je skladno z nekaterimi predhodnimi raziskavami (npr. Mihelač in Klarić 2025). Srednješolski ravnatelji in razredniki v večji meri kot osnovnošolski prepoznajo, da e-podpora olajša komunikacijo med starši in učitelji, omogoča smotrnejšo porabo učiteljevega časa pri opravljanju administrativnih nalog, sprotno odzivanje na učne in vzgojne težave učenca in njihovo reševanje ter spremljanje napredka učencev. Razlike med osnovnošolskimi in srednješolskimi ravnatelji in razredniki lahko pojasnimo s tem, da je vloga razrednika v srednji šoli bolj organizacijska in administrativna kot v osnovni šoli, kjer se od razrednikov pričakuje več podpore in pomoči tako neposredno v odnosu do otrok kot tudi v komunikaciji s starši (Kalin idr. 2009).

Starši so bili v ocenah nekoliko manj poenoteni – starši srednješolcev v večji meri kot starši osnovnošolcev v uporabi e-podpore šoli prepoznajo pozitivne učinke. Razlike smo zaznali predvsem pri mnenjih o olajšanju komunikacije z učitelji, omogočanju manjšega obiska na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, omogočanju sprotnega odziva na učne ali vzgojne težave njihovega otroka in o spremljanju napredka njihovega otroka. Predvidevamo, da je v srednji šoli, tudi zaradi večje samostojnosti dijakov, take komunikacije manj, razredniki pa morebitne dileme razrešujejo neposredno z dijaki.

Med ravnatelji in razredniki ni soglasja glede zmanjšanega obiska staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih ter oviranja razvoja učenčeve odgovornosti in samostojnosti zaradi uporabe e-podpore šoli. V teh dveh postavkah je povzet potencialen negativen vpliv e-podpore šoli, ki je poznan vse od prvih vpeljav teh sistemov v prakso (Priatelj 2001). Tak rezultat nakazuje, da se morda ravnatelji in razredniki zavedajo vrednosti neposredne osebne komunikacije in podajanja povratne informacije, na kar je opozorila že Pirc (2009), kasneje pa je bilo potrjeno še na drugih mestih (Grafenauer Ekart in Vršnik Perše 2025; Vršnik Perše in Grafenauer Ekart 2025).

Ugotovili smo, da tudi pomemben delež staršev ocenjuje, da lahko e-podpora negativno vpliva na otrokovo odgovornost in samostojnost, zato bo v prihodnje treba skrbno spremljati vpliv e-podpore na spremembe v komunikaciji med starši, otroki in učitelji, še posebej na ravni osnovnošolskega izobraževanja, ko se otroci tako v šoli kot doma samostojnosti šele učijo (Ule 2015b). Upoštevati pa gre tudi opozorila o spremembah sodobnega starševstva, ko postajajo starši vse bolj zahtevni in zaščitniški. Spremembe v načinih starševstva lahko razumemo kot hrbtno stran neoliberalnih družbenih sprememb, ki se odražajo tudi skozi sistem vzgoje in izobraževanja (Furedi 2008, 2016). Cooper (2017) ugotavlja, da neoliberalizem postavlja družino kot ključen subjekt odgovornosti, s tem ko država nanjo prenaša del socialne odgovornosti, Jensen (2018) pa diskurz o »krizi starševstva« poveže z biopolitiko neoliberalizma, kjer neuspeh starševstva postane moralna in politična odgovornost posameznika.

Tudi med učenci in dijaki smo ugotovili nekatere razlike v njihovi zaznavi učinkov uporabe e-podpore šoli, in sicer v stališču do trditev, da e-podpora olajša njihovo komunikacijo z učitelji, da zaradi e-podpore njihovi starši ne obiskujejo govorilnih ur in roditeljskih sestankov, da se lahko starši sproti odzivajo na njihove učne ali vzgojne težave in da jim omogoča spremljanje njihovega napredka. Pri dijakih je strinjanje s temi trditvami večje kot pri učencih. Razlike so verjetno posledica že omenjenih različnih izkušenj enih in drugih.

Starše ter učence in dijake smo spraševali še o vplivu e-podpore na njihov odnos z razredniki. Večina staršev in učencev ter dijakov meni, da uporaba e-podpore ne vpliva na njihov medsebojni odnos. Tiste, ki so odgovorili, da vpliv obstaja, pa smo prosili za utemeljitev; ta je bila večinoma krajša, splošna in pozitivno naravnana. Iz manjšega deleža vsebinsko bolj bogatih odgovorov pa smo lahko razbrali nekatere negativne vidike e-podpore šoli, ki so povezani tako s spremembo odnosov med starši in razredniki kot tudi s tehničnimi pomanjkljivostmi sistema. Starši so v utemeljitvah omenjali tako svoje osebne preference (npr. *»raje imam osebni stik«*; *»lažje je razumeti v živo ... vsega, kar preberemo, ne razumemo prav«*) kot tudi podajali kritiko konkretne aplikacije, ki so jo primorani uporabljati (način delovanja, plačljivost). Nekateri so opozorili na negativno spremembo komunikacije. Nekateri pa so pisali tako o pozitivnih kot negativnih vplivih na odnos z razrednikom.

Učenci so v svojih utemeljitvah podajali nevtralne odgovore in poročali predvsem o svoji dejanski uporabi e-podpore šoli (npr. pregled urnika, sporočanje izostankov). Morda se zdi učencem e-podpora samoumevna, del šolske rutine in ni nujno razumljena kot nekaj pozitivnega ali negativnega, temveč predvsem kot tehnično orodje. Na to možnost je pomislila že Ule (2015b), ko je opozorila na »proizvodnjo socialne nedoraslosti« (prav tam, str. 12–13), pri kateri se mladi tako privadijo na bolj ali manj prikrita sredstva nadzora, da tega niti ne čutijo več kot nadzor in kratenje avtonomije.

Negativni vidiki uporabe, ki so jih navedli učenci in dijaki, se nanašajo predvsem na poslabšanje odnosov s starši, kar je povezano tudi s tem, da so morda kdaj starši tudi zelo hitro in enostransko, samo s kratkim zapisom, informirani o dogajanju v šoli (npr. neopravljene domače naloge, izostanek dijaka). Tukaj se prej omenjena samoumevnost e-komunikacije ne kaže kot podpora, ampak prej kot

past, v katero se lahko ujamemo, ko brez zavedanja vstopamo v neoseben način komunikacije. Otroke in mlade s hitro in enostransko komunikacijo prikrajšamo za možnost, da sami prevzamejo odgovornost za to, katere informacije o šoli, šolskih obveznostih, kdaj in kako bodo prenesli staršem. Čeprav so takšni pogovori s starši zahtevnejši od hitrih sporočil na elektronskih napravah, pa omogočajo oblikovanje odnosa in izgradnjo medsebojnega zaupanja – tega še tako dobro zasnovana digitalna platforma ne more nadomestiti.

Zato se ponovno postavlja vprašanje o različnih načinih komunikacije med starši in šolo. Za nekatere informacije res ni potreben neposreden osebni stik med starši in učitelji, težava pa je, ko postane e-komunikacija prevladujoča, morda celo edina oblika stika med razredniki in starši, kar ni v skladu s strokovnimi usmeritvami o partnerskem sodelovanju med njimi (Epstein in Sheldon 2023; Kalin idr. 2009). Slednje vključuje bistveno bolj kompleksne komunikacijske pristope, torej takšne, ki presegajo zgolj obveščanje in informiranje staršev o tem, kaj se od njih pričakuje in kaj se v šoli dogaja. V prihodnje bo treba torej še bolj jasno presoditi, o čem in kdaj je smiselno komunicirati prek e-kanalov, kdaj pa je vseeno dobro ohranjati tradicionalne komunikacijske poti med starši in razredniki, kot so roditeljski sestanki, govorilne ure ali neformalne oblike komunikacije.

Zaključek

E-podpora šoli je lahko uporabno orodje za izboljšanje informiranosti in komunikacije, vendar jo različne skupine (ravnatelji, razredniki, starši, učenci in dijaki) različno dojemajo. Predvsem razredniki in ravnatelji jo prepoznavajo kot podporo in tveganje hkrati. Podporo jim pomeni zlasti na ravni komunikacije s starši in tudi na ravni sprotnega odzivanja na potencialne težave, kot tveganje pa ta orodja prepoznavajo pri razvoju odgovornosti in samostojnosti učencev in dijakov. Da se omenjenih tveganj razredniki in ravnatelji zavedajo bolj kot starši in učenci ter dijaki, je lahko posledica njihovega strokovnega znanja s področja humanistike in družboslovja, česar starši in učenci običajno nimajo. Zato je še toliko bolj pomembno, da razredniki odgovorno pristopajo k uporabi teh orodij, sploh kadar ta presega zgolj lajšanje nekaterih administrativno-informacijskih nalog in posega na polje pedagoškega dela (npr. reševanje vzgojno-disciplinskih vprašanj, ocenjevanje). Za odgovorno rabo teh orodij torej niso dovolj le digitalne kompetence strokovnih delavcev. Mihelač in Klarić (2025) sta na primeru eAsistenta prikazali, da ta uporablja tudi analitiko, ki temelji na umetni inteligenci, in sicer predvsem za poenostavitev administrativnih postopkov, kot so spremljanje uspešnosti učencev, spremljanje prisotnosti in dodeljevanje ocen. Avtorici ugotovitev pospremita z optimističnim sklepom, da ker več administrativnih nalog poteka s pomočjo umetne inteligence, se obremenjenost učiteljev zmanjšuje, to pa jim omogoča, da se osredotočijo na naloge, povezane s poukom in pedagoškimi inovacijami. Ob tem pa je treba ponovno opozoriti na problematično lahkotnost prepuščanja pomembnih strokovnih nalog, kot je ocenjevanje, ki je tudi medosebni proces (sploh v luči ocene kot povratne informacije), orodjem umetne inteligence.

V luči raznolikih rezultatov raziskave lahko sklenemo, da odgovor na vprašanje o uporabi e-komunikacije v šoli ni enostaven. Poleg digitalnih kompetenc učitelji potrebujejo tudi razumevanje pomena kakovostnih medosebnih odnosov ter spretnosti za njihovo vzpostavljanje in vzdrževanje, da bodo lahko podprli učence oz. dijake in njihove starše ob pospešenem vključevanju digitalnih tehnologij v šolski prostor. Ob tem je pomembno, da učitelji prepoznajo in iščejo prostor za vzpostavljanje odnosov in odnosno delovanje.

Izjava o dostopu do raziskovalnih podatkov

Podatki so odprto dostopni v repozitoriju

Raziskovalni podatki, na katerih temeljijo ugotovitve tega članka, so javno dostopni v podatkovnem repozitoriju Arhiv družboslovnih podatkov na naslovu <https://doi.org/10.17898/10094>.

Zahvala

Raziskavo sta financirala s strani Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) v okviru raziskovalnega projekta Pedagoško-andragoške raziskave – Učenje in izobraževanje za kakovostno življenje v skupnosti, št. P5-0174 in Inštitut za narodnostna vprašanja, št. pogodbe 100/2023-72.

Literatura in viri

- Cooper, M. (2017). *Family values: Between neoliberalism and the new social conservatism*. New York: Zone Books.
- eAsistent. (2025). Dostopno na: <https://www.easistent.com/stran/sole/vodstvo/> (pridobljeno 30. 9. 2026).
- Epstein, J. L. in Sheldon, S. B. (2023). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools* (tretja izdaja). New York: Routledge.
- Furedi, F. (2008). *Paranoid parenting: why ignoring the experts may be best for your child*. London/New York: Continuum.
- Furedi, F. (2016). *Zapravljeno: zakaj šola ne izobražuje več*. Ljubljana: Krtina.
- Gogala, S. (2005). *Izbrani spisi*. Ljubljana: Društvo 2000.
- Grafenauer Ekart, Ž. in Vršnik Perše, T. (2025). Pogovori s starši in z učenci kot orodje za razvijanje samostojnosti učencev pri šolskem delu. *Sodobna pedagogika*, 76, št. 4, str. 10–26.
- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K., Kalin, J., Kroflič, R., Mažgon, J., Šarić, M. in Šteh, B. (2020). *Šolska svetovalna služba: stanje in perspektive*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K., Kalin, J., Kristl, N., Kroflič, R., Skubic Ermenc, K.,

Šarić, M. in Šteh, B. (2025). *Analiza vlog in potreb razrednikov pri vodenju vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in srednji šoli: nacionalna evalvacijska študija: končno poročilo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Hattie, J. in Timperley, H. (2020). Moč povratne informacije. *Vzgoja in izobraževanje*, 51, št. 6, str. 6–21.

Istance, D. in Dumont, H. (2013). Smernice za učna okolja v 21. stoletju. V: H. Dumont, D. Istance in F. Benavides (ur.). *O naravi učenja*. Ljubljana: OECD in Zavod RS za šolstvo, str. 285–303.

Jensen, T. (2018). *Parenting the crisis: The cultural politics of parent-blame* (prva izdaja). Bristol: Policy Press.

Jeznik, K. (2015). Od prepoznanja do pripoznanja identitete otrok in mladostnikov. *Sodobna pedagogika*, 66, št. 1, str. 46–62.

Jeznik, K., Šarić, M. in Gregorčič Mrvar, P. (2019). Pogled staršev na delo šolske svetovalne službe. *Sodobna pedagogika*, 70, št. 4, str. 30–49.

Jeznik, K., Šarić, M. in Gregorčič Mrvar, P. (2023). Collaboration of the school counselling service with parents during the Covid-19 pandemic. *Sodobna pedagogika*, 74, št. 3, str. 167–182.

Kalin, J. (2008). Partnerstvo učiteljev in staršev z vidika zagotavljanja boljše učne uspešnosti učencev. *Sodobna pedagogika*, 59, št. 5, str. 10–28.

Kalin, J., Govekar Okoliš, M., Mažgon, J., Mrvar, P., Resman, M. in Šteh, B. (2009). *Izzivi in smernice kakovostnega sodelovanja med šolo in starši*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Košir, K. (2013). *Socialni odnosi v šoli*. Maribor: Subkulturni azil.

Kozina, T., Veldin, M., Vidmar, M., Mlekuž, A. in Vršnik Perše, T. (2018). Kako do spodbudne in vključujoče razredne klime z razvijanjem empatije? *Vzgoja in izobraževanje*, 49, št. 3/4, str. 10–16.

Kroflič, R. (2007). Vzgoja za odgovornost onkraj razsvetljenske paradigme: od razvoja odgovora-zmožnosti k spoštljivemu odnosu in razvoju etične zavesti. *Sodobna pedagogika*, 58, posebna izdaja, str. 56–71.

Kroflič, R. (2017). Pedagoški pomen zgodbe in narativne vednosti. *Sodobna pedagogika*, 68, št. 1, str. 10–31.

Kroflič, R. in Smrtnik Vitulić, H. (2015). The Effects of the Comprehensive Inductive Educational Approach on the Social Behaviour of Preschool Children in Kindergarten. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 5, št. 1, str. 53–69.

Mednarodna raziskava poučevanja in učenja TALIS 2024: poučevanje in učenje v Sloveniji in po svetu (2025). Dostopno na: https://www.pei.si/ISBN/9789612704049_071020225/ (pridobljeno 3. 2. 2026).

Medveš, Z. (2018). Vzgoja med etičnim diskurzom in zdravo pametjo. *Sodobna pedagogika*, 69, št. 1, str. 44–69.

Mihelač, L. in Klarić, B. (2025). From digital literacy to cognitive gains: The role of E-Administration platform eAsistent. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 16, št. 1, str. 193–208.

Močnik, R. (2025). *Zakaj so šole obsojene na uporabo plačljivih elektronskih redovalnic?* Dostopno na: <https://www.mladina.si/244539/tiha-privatizacija/> (pridobljeno 3. 2. 2026).

OECD. (2019). *PISA 2018 Results (Volume III): What school life means for students' lives*. Dostopno na: <https://doi.org/10.1787/acd78851-en> (pridobljeno 3. 2. 2026).

Pekljaj, C. in Pečjak, S. (2015). *Psihosocialni odnosi v šoli*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Pirc, T. (2009). Stališča učencev, učiteljev in staršev do elektronske redovalnice. *Psihološka obzorja*, 18, št. 4, str. 73–91.

Prijatelj, D. (2001). S klikom do šolskih ocen: elektronska redovalnica. *Šolski razgledi*, 52, št. 14, str. 3.

Sidorkin, A. (2023). *Pedagogy of relation*. New York: Routledge.

Stališča staršev o šoli, ki jo obiskuje njihov otrok – rezultati PIRLS 2021 (mednarodni vidik). (2024). Dostopno na: <https://pirls.splet.arnes.si/2024/10/05/staliska-starsev-o-soli-ki-jo-obiskuje-njihov-otrok-rezultati-pirls-2021-mednarodni-vidik/> (pridobljeno 3. 2. 2026).

Štirn Janota, P. (2015). Induktivni pristop na poti od prosocialnega k etičnemu ravnanju: študija primera. *Sodobna pedagogika*, 66, št. 1, str. 64–86.

Ule, M. (2015a). Vloga staršev v izobraževalnih potekih otrok v Sloveniji. *Sodobna pedagogika*, 66, št. 1, str. 30–45.

Ule, M. (2015b). Nova razmerja med šolo, starši in otroki ter vloga e-nadzora v teh razmerjih. *Vzgoja in izobraževanje*, 46, št. 2/3, str. 9–14.

Vršnik Perše, T. in Grafenauer Ekart, Ž. (2025). Involving students in school-home cooperation. V: B. Kovačič (ur.). *Selected contemporary research on special needs, giftedness, and talent in Slovenia*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru, str. 111–140.

Žarkovič-Adlešič, B., Benko, A., Krašna, P., Vršič, V., Žitnik, J. in Bačnik, A. (2024). *Poročilo o analizi dejavnikov, ki vplivajo na ugled in privlačnost učiteljskega poklica*. Dostopno na: <https://www.zrss.si/pdf/porocilo-ugled-uciteljskega-poklica.pdf> (pridobljeno 3. 2. 2026).

Katja JEZNIK (University of Ljubljana, Faculty of Arts, Slovenia)
Marjeta ŠARIČ (University of Ljubljana, Faculty of Arts, Slovenia)
Nina KRISTL (University of Ljubljana, Faculty of Arts, Slovenia)

COMMUNICATION PITFALLS OF E-SUPPORT FOR SCHOOLS

Abstract: The widespread use of e-support systems in schools, which encompass the management of school documentation and communication between schools and parents (e.g. messaging, school meals and timetables), as well as premium, fee-based services such as monitoring grades, homework and commendations, raises fundamental educational questions concerning cooperation and interpersonal relationships. As part of a study of class teachers, we analysed the views of head teachers (n = 219), class teachers (n = 356), parents (n = 1,514) and primary- and secondary-school students (n = 1,279) regarding the effects of e-support systems in schools, with particular emphasis on their impact on interpersonal dynamics. The findings show that head teachers and class teachers, in particular, recognise the positive effects of e-support, while at the same time they are also more likely to identify certain negative effects, such as reduced parental attendance at parent-teacher meetings and consultation hours, as well as the potential to hinder the development of students' responsibility and independence. The prevailing view among parents and students is that the use of e-support does not affect their relationship with the class teacher. The parents who do perceive an impact relate it to their preference for face-to-face contact with their child's class teacher and to concerns about the content and technical aspects of the application they are required to use. They also point to its negative impact on communication, a concern that is likewise prominent among primary- and secondary-school students. Since it is pedagogically unsound to reduce interpersonal relationships to what e-support systems make technologically possible, future efforts should focus on establishing clear pedagogical guidelines on what communication via e-support tools should encompass and when, from an educational perspective, other forms of cooperation between school and home should be maintained.

Keywords: school e-support, class teacher, parents, primary- and secondary-school students, communication, school-home collaboration

Email for correspondence: katja.jeznik@ff.uni-lj.si